SPRINT PŘÍBĚHY ÚSPĚŠNÝCH

SNÍŽENÍ ZÁVISLOSTI NA PESTICIDECH PROSTŘEDNICTVÍM PROGRAMU "PESTRÁ KRAJINA" V ČESKÉ REPUBLICE

SPRINT
SUSTAINABLE PLANT PROTECTION TRANSITION

Přibližně 60 % zemědělské půdy v České republice obhospodařují agropodniky a vyznamně menší plochu malé rodinné farmy. Program **Pestrá krajina**, založený v roce 2018, podporuje rodinné farmy tím, že zvyšuje viditelnost těch farem, které jsou produktivní a hospodaří způsobem, který je přínosem pro krajinu, životní prostředí a společnost.

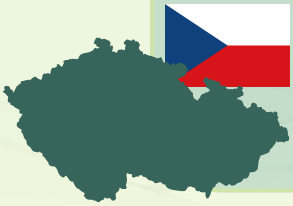

Účastníci programu těží ze vzdělávacích příležitostí, z certifikací farmářů šetrných k přírodě a z marketingových výhod, které to přináší. Používání pesticidů je jedním z hodnotících kritérií pro certifikaci malých farem. Podporou biopásů, meziplodin a střídání plodin tento režim pomáhá snižovat potřebu pesticidů.

VÝZVA

Ziskové zemědělství má pověst výroby hojného množství potravin na úkor přirozeného prostředí. Program Pestrá krajina se snaží předvést, jak lze věci dělat jinak.

Vypracováním případových studií, poradenstvím a vytvořením certifikačního schématu program podporuje zemědělce, aby hospodařili zodpovědně vůči krajině a své půdě a přitom byli stále produktivní a zisková.

PESTRÁ KRAJINA

HLAVNÍ CÍLE

- Ukázat, že ochrana krajiny a zemědělská produktivita mohou koexistovat.
- Podporovat pestrou krajinu prospívající životnímu prostředí a společnosti.
- Podporovat malé rodinné farmáře, aby byli konkurenceschopní.

SOUVISLOSTI

- Asociace soukromého zemědělství ČR (ASZ ČR) zastupuje 7500 rodinných farmářů.
- V roce 2018 zahájila program Pestrá krajina, do kterého se členové mohou dobrovolně připojit.
- Extrémní sucho toho roku vyvolalo otázky, jak hospodařit způsobem, který lépe zadržuje vodu v krajině.
- Zemědělci jsou certifikováni programem, ale nedostávají žádnou finanční odměnu.
- Zpočátku nebyl tento program dobře přijat zemědělskou komunitou, která si myslela, že se snaží omezit jejich zemědělské postupy.
- Postupem času popularita rostla spolu s počtem farmářů, kteří se přidali.
- Přes počáteční odpor vytvořily větší agropodniky v České republice program napodobující program Pestrá krajina.

POUŽITÍ PESTICIDŮ A PROGRAM PESTRÁ KRAJINA

Používání pesticidů je jedním z mnoha hodnotících kritérií pro farmy v programu Pestrá krajina. Některé zúčastněné farmy jsou ekologické, ale jiné používají pesticidy rozumným způsobem, který je v souladu s jejich úsilím provozovat zemědělství šetrné k přírodě.

Kromě toho tento program podporuje přístupy, které snižují množství potřebných pesticidů tím, že zvyšuje biodiverzitu v krajině, podporuje stanoviště pro predátory škůdců a zvyšuje rozmanitosti polních plodin.

SDÍLENÍ POZNATKŮ

Kromě toho, že zemědělcům uděluje osvědčení o hospodaření šetrném k přírodě, program demonstruje ostatním zemědělcům, že přístupy šetrné k přírodě jsou možné, a pomáhá snižovat polarizaci mezi zemědělci a veřejností v otázkách životního prostředí.

PROGRAM PESTRÁ KRAJINA V ČESKÉ REPUBLICE

SPRINT PŘÍBĚHY ÚSPĚŠNÝCH

KRITÉRIA HODNOCENÍ

Zemědělci mohou požádat o certifikaci své farmy v programu Pestrá krajina. Hodnotící komise poté posoudí, zda farma splňuje následující kritéria:

1. **Výrobní kritéria.** Diverzita plodin, meziplodiny, hospodářská zvířata, eroze půdy, ochrana přírodních stanovišť mimo farmy, rozsah a použití hnojiv a pesticidů.
2. **Nevýrobní opatření.** Množství, rozmanitost a rozsah krajinných prvků, uplatňování principů hospodaření k jejich ochraně, zapojení do vzdělávacích a společenských aktivit v oblasti zemědělství a krajiny.
3. **Krajinný ráz a estetika.** Zachování nebo obnova vesnické architektury, celkový vliv farmy na krajinu, situování zařízení a budov, znalost a respektování historického kontextu statku.

Farmáři nejsou za svou účast v programu finančně odměňováni, ale získávají certifikaci, která může zvýšit zisk od zákazníků.

Každý rok jsou farmy v programu přihlášeny do soutěže. Tři nejlepší farmy jsou oceněny za přínos ke krajině a k přírodě šetrnému hospodaření. Poté jsou prezentovány v brožurách, videích a na sociálních sítích.

ZÍSKANÉ ZKUŠENOSTI

1. **Přístup zdola nahoru:** Demonstrace příkladů osvědčených postupů funguje velmi dobře.
2. **Ekonomická životaschopnost:** Zemědělství šetrné ke krajině a přírodě může být ekonomicky životaschopné.
3. **Diverzifikace zemědělství:** Diverzifikace zemědělských strategií je slibným přístupem ke snižování dopadů evropského zemědělství na životní prostředí.
4. **Snížené používání pesticidů:** Zemědělství šetrné ke krajině na rodinných farmách může pomoci snížit používání pesticidů podporou přístupů, které snižují jejich potřebu.

POZITIVNÍ VÝSLEDKY PROGRAMU

PORADNÍ

1. **Zviditelnění dobrých příkladů ziskového hospodaření šetrného k přírodě.**
2. **Poskytování rad a praktických příkladů z reálného světa, jak zlepšit ekologickou odolnost zemědělské půdy, např. snížením eroze, zvýšením biologické rozmanitosti.**

VLÁDNUTÍ

3. **Ukazuje, jak by regulační podpora mohla být účinná při změně zemědělských postupů.**
4. **Zdůraznění a pomoc při odstraňování administrativních překážek osvědčených postupů.**
5. **Zdůraznění prostoru pro zlepšení v systému dotací na zemědělství.**

SOCIÁLNÍ

6. **Popularizace k přírodě šetrných zemědělských postupů a zvýšení podpory pro zemědělce, kteří je využívají.**
7. **Zlepšení reputace zemědělství a snížení polarizace mezi veřejností a zemědělskou komunitou.**

DALŠÍ INFORMACE

Více o Programu Pestrá krajina ASZ ČR čtěte zde.

Tento informační list vytvořili Honor Mackley-Ward, Countryside & Community Research Institute, a Jakub Hofmann, RECETOX.